

СТАЛІНСКОЈ МИЦІЈОЌ

Леџоны: Усва-Вомса ВКП (б) Рајком да Рајсполком

№ 6 (282) | Јанвар 22-д лун 1938 во | Газет петб гб-
дмсын 10 №

„Љеџин вџлі чужџма ре-
волюцијалы. Сіјџ вџлі ре-
волюционнџй взрывјаслџн
збыль геніјџн да револю-
ционнџй руководстволџн
велічајшџй мастерџн“.

1924 вога јанвар
21-џд лунџ, 6 час
да 50 минутын,
Гор'каын кувсис
Владімір Ілјич
Љеџин

14 во Љеџинтџг — Љеџин туј куџа

Велікџй леџинскџй заветјас

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы вылын кутны да сџстџма віџны
партијаса шленлыс велікџй званіјесџ. Кланіт-
чам теныд, Љеџин јорт, мыј мі честџн пџр-
там олџмџ тенсыд тајџ заповедтџ.

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы сџнмџс моз віџны партијалыс је-
фінствосџ. Кланітчам теныд, Љеџин јорт, мыј
мі честџн пџртам олџмџ тенсыд і тајџ запо-
ведтџ.

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы віџны да јџнмџдны пролетариат-
лыс фџктатура. Кланітчам теныд, Љеџин јорт,
мыј мі ог жаліџй ассыным выннџмџс сы вы-
лџ, медем честџн пџртны олџмџ тенсыд і та-
јџ заповедтџ.

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы став вынџн јџнмџдны рабочџјјас-
лыс да крест-налыс сојузсџ. Кланітчам те-
ныд, Љеџин јорт, мыј мі честџн пџртам олџ-
мџ тенсыд і тајџ заповедтџ.

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы јџнмџдны да паскџдны респуб-
ликајаслыс сојуз. Кланітчам теныд, Љеџин
јорт, мыј мі честџн пџртам олџмџ тенсыд і
тајџ заповедтџ.

Міјан дџныс муніџн, Љеџин јорт завешцај-
тис міјанлы вернџја нуџдны олџмџ Комму-
нистическџй Интернационаллыс принціпјассџ.
Кланітчам теныд, Љеџин јорт, мыј мі ог жа-
ліџй ассыным олџмнџмџс сы вылџ, медем
јџнмџдны да паскџдны ставмуыввса ужалыс
јџзлыс сојузсџ—Коммунистическџй Интерна-
ционалџс.

Љеџин кулџм куџа 1924-џд во јанвар
26-џд лунџ Советјас Ставсојузса 11-џд сјезд
вылын Сталин јортџн вџсталџм речыс.

Крупскаја речыс

(Светјаслџн 11-џд сјезд вылын, 1924-џд воын)

Јортјас, тајџ лунјасас, кор ме сулалі Владімір Іл-
јич горт дорын, ме некым-
ынпџв мџвпавлі сылыс став
олџмџс, і со мыј ме кџсјі
вџставны тіјанлы. Сџлџмыс
сылџн шпкіс став ужалыс
јџз дџнџ, став увтыртана-
јас дџнџ пџса радејтџмлу-
нџн. Некор тајџс сџјџ ез
вџставлы ачыс, да і ме е-
кџ, колџ чајтны, ег вџстав
тајџс мукџд ешажык тор-
жественноста минутын. Но
ме вџстала та јылыс сы
вџсна, мыј тајџ чувствосџ
сџјџ бџстис героическџй рус-
скџй революционнџй дџвже-
ніјелыс наслеџіје. Тајџ чув-
ствоыс заставітис сџјџс
страстнџја, пџса корсны
вџчакыы; кушџмџс долже-

нџс лоны ужалыс јџзџс ос-
вџбџжајтан тујјас. Аслас
вопросјас вылџ вџчакыы-
јассџ сџјџ бџстис Маркслыс.

Владімір Ілјич кџсјіс ра-
бочџй класслы власт, сџјџ
гџгџрвоис, мыј рабочџй клас-
слы тајџ властыс колџ оз
сы вџсна, медем мукџд
ужалыс јџз шџт вестџ
стрџитны аслыс лџсыд олџм;
Владімір Ілјич гџгџрвоис,
мыј рабочџй класслџн істо-
рическџй мџг—став нартіта-
најасџс, став ужалыс јџзџс
мездџм. Вот тајџ основнџй
ідејаыс Владімір Ілјичлџн
став дејателност вылџ пук-
тис отпечаток.

(1870— В. І. Љеџин —(1924)

Владімір Ілјич Љеџин (Ул-
јанов)— велікџй учџтел да
геніалнџй вожд междунар-
однџй пролетариатлџн да
став ужалыс јџзлџн. Маркс-
лыс да Енгелслыс фелџсџ
воџд нуџдџмџн, Љеџин пас-
кџдис (развил) да озырмџдис
налыс велџдџмџс вылџ епо-
хаџ, имперіалізм да проле-
тарскџй революција епохаџ
лџсалананџн.

Љеџин індіс пролетариат-
лы пролетарскџй фџктатура
установітџм вџсна тышлыс
тујсџ, сџјџ востис советскџй
власт, кыџі пролетариат фџк-
туралыс госуларственнџй
форма.

Љеџин велџдџмџн главнџ-
јыс і „ем пролетариат фџк-

тура јылыс вџпросын, та-
јџ вџпросџс разработајтџ-
мын, тајџ вџпросџс поду-
лалџмын да конкретізіруј-
тџмын“ (Сталин).

Љеџин разработајтис про-
летариат вескџдлџм (геге-
моніја) улын рабочџй класс
да ужалыс крестанство кџс-
тын сојуз јылыс вџпрос,
кыџі социалистическџй рево-
лущіја победалыс колана ус-
ловіје јылыс вџпрос.

Љеџин „подулаліс, імпе-
риалистическџй госуларство-
асџн кышалџм пролетариат
фџктатура странаын, пољнџй
социалистическџй обшчест-
во стрџітџмлыс позанлун-
сџ...“ (Сталин).

Љеџин лџсџдис мірын је-
фінственнџй, јџн да закалан-
нџй рабочџй партија—бол-
шевикјаслыс партија. Љеџин
закалітис да воспітајтис сџ-
јџс быдсама пџлџс оппор-
тунізмкџд неммірџчџтџм
тышын.

Љеџин вајџдис пролетариат-
тџс Велікџй пролетарскџй
революција победаџ. Сіјџ
вескџдліс пролетариат фџк-
тура мевоџза странаџс
став муыввса капіталістја-
сыс победоноснџја дорјџ-
мџн.

Љеџин вескџдлџм улын мі-
јан странаын вџлі завоџітџ-
ма социалистическџй стрџі-
телство.

Љеџин пуктис подувјас мі-
јан странага јџзјас велікџй
братскџй сојузлы, кџс-
јас дружнџй семјаџн стрџі-
тџны социалізм, развівајтџ-
ны ассыныс националнџй
форма, социалистическџй
пышкџса култура.

„Љеџин вџлі вождџн не
сџмын рџч пролетариатлџн,
не сџмын јевропейскџй ра-
бочџјјаслџн, не сџмын ко-
лоніалнџй асыввывлџн, но і
му гар вывса став ужалыс
јџзлџн“ (Сталин).

Љеџин разработајтис став
мірсыс експлоататорјасџс
путкылтаы тујјас јылыс, че-
ловечествоџс мездџм да
классјастџм социалистиче-
скџй обшчество стрџітџм
јылыс вџпрос. Љеџин соз-
дајтис Коммунистическџй Ін-
тернационал — болшевикјас-
лыс мірџвџй партија, „став
муыввса ужалыс јџзјаслыс
сојуз“ (Сталин). Љеџинлыс
фелџсџ воџд нуџдысџн ем
сылџн медемур ученік да ге-
ніалнџй соратнік — Сталин
јорт. Љеџин знамја улын,
Сталин јорт вескџдлџм улын
пролетарскџй революција
муиџ победаџ став мірын.

СССР-са Верховнӱ Сӱветлӱн первоҀ СессҀја

СССР-са СОВНАРКОМЫН ПРЕДСЕДАТЕЛ ҀЕПУТАТ

В. М. МОЛОТОВЛӱН РЕЧ

(ҀеputатҀас СССР-са Совнаркомын председател Молотов Јортлы вӱчӱны дырнужалана овацҀја. Ставныс сувтӱны, паскалӱны горбӱдмҀјас: „Совнарком-са председателлы Молотов Јортлы—ура! Бурнӱ аплодҀсментҀас, горбӱдмҀјас: „Ура!“).

ЈортҀас, мҀ обсуждајтам днҀ ыжыд вопрос, мыҀещ фелдыс Ҁнмӱ мҀјан КонституцҀјаб, мҀјан Основнӱ законб. КонституцҀјалдн торҀја статҀјасын вежсбмҀјас да содтӱдҀјас јылыс ЦК-лдн да Народнӱ КомҀссарҀјас Сбветлӱн решенҀјеҀасҀыс, кодҀјасбс представҀтдма тҀјанбн вынсбдбм вылб, Ҁнмӱны, медса јонасб организационно-адмҀнҀстративнӱ вопросҀасб, но најб пыртӱны вежсбмҀјас некымын сојузнӱ республикаҀас пышса адмҀнҀстративнӱ деленҀјеб, Ҁнмӱны общесосојузнӱ государственнӱ аппаратб да вбрчбдбны жҀненнӱ интересҀасб сојузса народҀјаслыс.

ГоркҀн јорт докладын, республикаҀасса представҀтелҀјаслдн выступленҀјеҀасын тырымбн-нҀн овещҀајтдма сҀјб вопросҀасб, кодҀјас Ҁнмӱны адмҀнҀстративнӱ деленҀјеб да РСФСР-ми, Украинаын, УзбекҀстанаын, Казахстанын да БелоруссҀјаын уна выл областҀјас лбсбдбмд. Сувтла общесосојузнӱ ужкбд да выл общесосојузнӱ наркоматҀјас лбсбдбмкбд јҀтчбм вопросҀас вылб.

Сојузса первоҀ КонституцҀја сертҀ, кодбс вблҀ прҀмҀтдма 1924-бд воын, мҀјан вблҀ лбсбдбма 12 наркомат да государственнӱ плановбј комҀссҀја. СҀјб кадсаныс унатор-нҀн вежсб страна са олбмын, государственнӱ ужлбн размахыс јона ыжҀдҀс. РешенҀјеҀас прҀмҀтдмдн, кодҀјасбс представҀтдма бнҀ Верховнӱ Сбветлы вынсбдбм вылб, мҀ кутам ҀмҀтны Народнӱ КомҀссарҀјас Сбвет составын 26 наркоматса вескбдлысҀасбс, комҀтетҀјасбс да постојаннӱ комҀссҀјаҀасбс, госпланбс да советскбј контроллыс комҀссҀјабс лыдбдбмдн. Таыс бтар Народнӱ КомҀссарҀјас Сбвет бердын сушсҀствувҀтб нбшта 9 общесосојузно-государственнӱ организҀја, кодҀјас вескыда подҀчҀнајтчбны сылы. Таын ставас азҀҀсны асыныс петкбдчбм не сбмын народнӱ овмбслдн да культурнӱ строҀителстволдн ыжыда быдммыс, но сҀҀ-жб і страна са оборона моҀјаслдн быдммыс да талы ставыслы соотвҀтствувҀтан государственнӱ руковбдствоын ыжыд фҀфференциҀјаҀаслдн коландуныс, кодҀјас неҀзбежнбја требувҀтдны выл организационнӱ формаҀјас.

МыҀещ бдҀб быдмб мҀјан овмбс да мыҀещ тајб отношҀенҀјеын паскалӱны мҀјан моҀјас, тыдалб, кбт-нҀн тащбм торҀҀыс. КолҀ ныс не-

уна дыржык СбветҀаслдн кбкҀамысбд Ставсојузса сҀездбн мҀјанлыс КонституцҀја вынсбдан кадсан, а мҀ сулалам-нҀн Сојузнӱ республикаҀасын, сҀҀ-жб і вообщҀе сојузнӱ государственнӱ аппаратын уна выл организационно-адмҀнҀстративнӱ меропрҀјатҀјеҀас нубдан коландун воҀын.

рҀјалдн бдҀб паскалыс уна лыда јукбнҀјаса вывтҀ ыжыд организҀјабн. ВесҀг бнҀ, кор Наркомтажпромыс торҀјбдбма-нҀн машиностроҀенҀјебс да лбсбдбма машиностроҀенҀјелыс Народнӱ КомҀссарҀјат, весҀг бнҀ Наркомтажпром—медса ыжыд промышленнӱ Наркомат, Наркомат, кодҀ сҀтб вывтҀ уна лыда да сен-жб, уна сҀкас продукцҀјаҀас.

Оз-жб поз сбҀгласҀтчны сыкбд, мыҀ бдҀб быдмыс о машиностроҀенҀјебс, кодлбн воҀб вылб бдҀб быдммын заинтересованбс народнӱ овмбслдн став јукбнҀјасыс, позб бнҀја условҀјеҀасын правҀльнбја кбтыртны сбмын спецҀальнӱ Наркомат отсбдн. Та јылыс вҀсталдны тащбм лыдпасҀас. Бостны-кб сбмын кык пҀјатҀлетка—первоҀ да второҀ кадколастын—то сбмын тајб каднас, мбд-ногкб 1928-бд восан, Советскбј Сојузын машиностроҀенҀје кыптҀс 13,5 пбв. А тҀ тбданныд, мыҀ технҀческбј реконструкцҀјаҀыс потребнбсҀјасбс ылбҀ-на нбшта абу моҀмбдбма, мыҀ тајб потребнбсҀјасыс пыр-на воҀб бдҀб быдмдны. Збылыс-сб, мҀ ҀмҀтам-нҀн машиностроҀителнӱ тҀпа кыкыжыд комҀссарҀјатҀас. Быдтор дорыс воҀжык, колб шуны обороннӱ промышленнбслдн Народнӱ КомҀссарҀјат јылыс,—сҀјб сҀҀ-жб, медса јонасб, машиностроҀителнӱ комҀссарҀјат. СҀјбс лбсбдбма нбшта мҀјан прҀмҀтдм Кон-

СтҀтуцҀјабн-на, во дорыс неуна дыржык сајын, но сҀјб тырбма-нҀн ужнас, јурывтыс. СҀјб сҀтб Краснӱ армҀјалы да флотлы колана машинаҀас да оборудованҀјеҀас, производҀтб мукбд пблбс, медса јонасб, машиностроҀителнӱ продукцҀјаҀас. МҀјанлы ковмыс, век-жб, лбсбдны машиностроҀенҀјелыс спецҀальнӱ Наркомат, кыҀкбн техникаын, машинаҀасын, станокҀасын мҀјан потребнбсҀјасным неограниченнӱбс. Нбшта вајбда тбдвылб, мыҀ і мукбд общесосојузнӱ да сојузно-республиканскбј НаркоматҀјас, а сҀҀ-жб местнӱ промышленнбслдн НаркоматҀјас лҀҀзбны оз еща лыда машинаҀас да унапблбс оборудованҀјеҀас. МҀјан странаын воҀб лоан технҀческбј реконструкцҀјаын јурнубдана местаыс прҀнадлҀжитб бнҀ Наркомашлы, кодбс лбсбдбма некымын гблыс сајын. МҀ мбвпалам, мыҀ Верховнӱ Сбвет ошкас Наркомаш лбсбдбм јылыс решенҀје (аплодҀсментҀас).

Мбд Наркоматыс, код јылыс мунб сорныс предложҀенҀјеҀасын, кодҀјасбс представҀтдма Верховнӱ Сбветлы вынсбдбм вылб,—заготовкҀјас куҀа Народнӱ КомҀссарҀјат. ОнҀја самбн-нҀн ССР Сојузса СНК бердын селскохазҀственнӱ заготовкҀјас куҀа комҀтет—наркоматскбј тҀпа организҀја тајб кывсб тырвыҀб гбдбровбмдн. Сылбн аслас республиканскбј органҀјас, крајевбј да областнӱ, а сҀҀ-жб і районнӱ организҀјаҀас. Фелб вылын тајб ыжыд общҀе-сојузнӱ Наркомат, кодлы, кыҀгҀ тҀ тбданныд, ужыс тырмб. ЗаготовкҀјас јукбнҀн моҀјаслбн быдммыс јҀтчбма мҀјан вҀзмуовмбс кыптбмкбд. Бостам фактҀјас, кодҀјас относҀтчбны первоҀ да второҀ пҀјатҀлеткҀјас кадколастын, стбча вҀсталбдн, ббрҀја 9 во чбжбн селскохазҀственнӱ заготовкҀјас быдмбмлы. Тајб кадколаст чбжбн наҀ заготовка содҀс 2,5 пбв, сахарнӱ свеклб заготовҀтбм, сҀҀ-жб картофел заготовҀтбм содҀсны кыкпбв, хлопк заготовҀтбм содҀс куҀјҀмпбв. ОнҀ, кор мҀјан урожајҀас заводҀтҀсны бдҀб кыптыны вывлан, кыҀкбн колхознӱ строҀј вајб-нҀн асыс медвоҀҀа кҀсмбм плодҀјасб, кор колхозҀјас да совхозҀјас сувтҀсны-нҀн кок јылб, најб збылыс петкбдласны асысб став селскохазҀственнӱ, да сы лыдын жҀвотновбдческбј продукцҀја быдммын (аплодҀсментҀас). КолхозҀјас заводҀтҀсны-нҀн успешнӱја пбртны олбмб колхознҀјаслыс зајҀтчбн олбм лбсбдан ыжыд моҀг. Крепыд колхозҀјас да зајҀтчбн колхознҀјас—тащбм сама фактҀјаслдн бдҀб быдммыс мунб мҀјан сҀн воҀын. Тащбм колхозҀјас куҀасын нбшта буржыка обеспечҀтны і государственнӱ нуждаҀас. Основнӱ продукт а јас заготовҀтбм, кодбн снабжајтчб населҀенҀје, кодбн снабжајтчб мҀјан промышленнбслдн, кодҀјас колбны государстволдн уна важнҀешбј потребнбсҀјасы—сҀјб сҀещбм фелб, кодҀ быдлул быдмб, лбб јонжыка серҀзбнбжбн. Сојузса ыжыд террҀторҀја вылын заготовкҀјаслыс фелбҀјас котырҀтбм—сложнӱ ыжыд фелб. Тајб фелдын мҀјан нбшта абу еща гырыс тырмытбм-торҀјас. ЗаготовкҀјаслыс фелб котырҀтбм бдҀб бурмбдбм став государстволдн интересҀјасын да селскохазҀстволдн аслас интересҀјасын, колхозҀјаслдн да колхознҀјаслдн интересҀјасын. Колб Наркомат, кодҀ ескб налабҀтҀс тајб фелбсб настоҀја-шҀҀја, кодҀ бурмбдҀс ескб асыс местнӱ да централнӱ аппаратб, кодҀ кывкутҀс ескб заготовкҀјаслыс став фелбҀјасб олбмб пбртбмыс. Тајбн обҀяснајтчб Наркомзаг лбсбдбм јылыс предложҀенҀје.

ОнҀ вуҀа государственнӱ банкб. МҀјан государственнӱ банк сҀјб-нҀн ыжыд организҀја, равнбјыс кодлы тајб јукбнҀн абу нҀ бҀк государствоын. Госбанк став республикаҀасын, крајҀасын да областҀҀасын да пбштҀ став рајонҀҀасын ҀмҀтб асыс учрҀждҀенҀјеҀас. Тајб—ыжыд,

унаҀвожа аппарат мҀјан фҀнансовбј сҀстҀемаын. Сылбн ужыс кутб первоствепеннӱ тбдчавлун народнӱ овмбс паскалбмлы, медса-нҀн торҀговла паскбдбмлы, товарооборот паскалбмлы, промышленнбслдн снабжајтбмлы да кыҀ карбс, сҀҀгҀ і сҀкҀтбс проббволственнӱ тбварҀсбн снабжајтбмлы. Народнӱ овмбс быдмбмкбд бдҀлаын, карса да сҀкҀтҀс ужалыс јбзлбн потребнбсҀјас бдҀб быдмбмкбд бдҀлаын, быдмдны і моҀјасыс государственнӱ банклбн.

Некымын лыдпасҀасыс мҀвермам азҀҀны, мыҀ лоҀсны ббрҀја воҀас чбжбн тајб јукбнҀн.

Государственнӱ банкбн оборотҀҀасыс, бостны-кб сбмын госбанклыс народнӱ овмбскбд расчотҀјасб, банклбн пышкбсса расчотҀјас тбг, ббрҀја 8 во чбжбн содҀсны 13 пбв. 1928-29-бд воҀҀҀасын госбанклбн народнӱ овмбскбд тајб расчотҀјасыс составлајтҀсны 176.662.210 сурс шајт, а 1936-бд воын на јб составлајтҀсны кытрҀлҀон со давҀт мҀлҀларб сҀзҀмсо бкмысдас куҀјҀм мҀлҀлон кбкҀамыссо кбкҀамысдас квајт сурс шајт.

Быдмыс государственнӱ банк ужлбн масштабыс.

Государственнӱ банк традицҀја сертҀ, по старҀнкылыдысб мҀјан финанҀјас куҀа Наркомат пышса бнҀ организҀјабн, бытбб-кб сҀјб оз ҀмҀт самостојателнӱ тбдчавлун, бытбб-кб сҀјб оз јавлајтчы самостојателнӱ кредитно-финансовб организҀјабн. Фелб вылын тајб, ферт, ылбҀ абу таҀг.

Мбдар боксан, финанҀјас куҀа Народнӱ КомҀссарҀјатлдн аслас уж масштабыс јона ыжыда быдмыс да пырна воыс воб быдмб. Та јылыс красноречҀвбја вҀсталбны мҀјан государствбјуджет јылыс даннбјас.

Бостны-кб мҀјанлыс бјуджетнымыс збннас, мбднбкб сојузнӱбс республиканскбјҀјаскбд да местнӱ бјуджетҀјаскбд, то бостам тащбм серпас. 1928-29-бд воҀҀҀасын мҀјан тајб бјуджетмыс вблҀ 7,5 мҀлҀлард шајт, а колбм 1937-бд воын сҀјб воҀс-нҀн, предварҀтҀельнӱ подсчотҀјас сертҀ, 101 мҀлҀлард шајтбҀ, мбднбг-кб тајб 9 во чбжбн быдмыс 13 пбв (аплодҀсментҀас).

МҀјан-кб Ҁс вбв государственнӱ, республиканскбј да местнӱ бјуджетлбн тащбм бдҀб быдммыс, Ҁз-кб вбв государственнӱ банкса кредитнӱ оборотҀјаслбн тащбм бдҀб быдммыс, кодҀјас јылыс мҀ днҀ сорнҀтам, мҀјан Ҁз вермы ескб тащбм гырыс бдҀјасбн быдмынн овмбс, мҀјан культурнӱ строҀителство, Ҁз вермы ескб тащбм бдҀб јонмынн страналбн оборона, кыҀ тајбс мҀ ҀмҀтам тајб ббрҀја воҀас чбжбн.

ОнҀ вуҀа государственнӱ банкб.

МҀјан государственнӱ банк сҀјб-нҀн ыжыд организҀја, равнбјыс кодлы тајб јукбнҀн абу нҀ бҀк государствоын. Госбанк став республикаҀасын, крајҀасын да областҀҀасын да пбштҀ став рајонҀҀасын ҀмҀтб асыс учрҀждҀенҀјеҀас. Тајб—ыжыд,

да го лдн фҀ кыҀгҀ пасҀаснӱ лы внушҀ торҀте ражајҀ свбтҀ. Таы некымын вывод оҀд лҀ дарст ротҀјас воҀб, оҀ мҀјанлҀ муннҀ куҀа, ман і ванбн нбштҀны потр кыптҀ меды стоҀја фҀнаҀ кыҀгҀ лы. ЈукнҀ кбс ндҀ сылҀ нбстҀ сы в фелҀ кутб Сов да сетҀ јас гблҀ лбн јб ј мыҀ кас кыҀ каб мев С мат во- коҀ поҀ јб реҀ во. ба. сел Ка ст мҀј тб пб 30 ст чн і фҀ бн сн Н чд бн а ш сҀ іт м је б с н м м

Государственнӱ банкбн оборотҀҀасыс, бостны-кб сбмын госбанклыс народнӱ овмбскбд расчотҀјасб, банклбн пышкбсса расчотҀјас тбг, ббрҀја 8 во чбжбн содҀсны 13 пбв. 1928-29-бд воҀҀҀасын госбанклбн народнӱ овмбскбд тајб расчотҀјасыс составлајтҀсны 176.662.210 сурс шајт, а 1936-бд воын на јб составлајтҀсны кытрҀлҀон со давҀт мҀлҀларб сҀзҀмсо бкмысдас куҀјҀм мҀлҀлон кбкҀамыссо кбкҀамысдас квајт сурс шајт.

Быдмыс государственнӱ банк ужлбн масштабыс. Государственнӱ банк традицҀја сертҀ, по старҀнкылыдысб мҀјан финанҀјас куҀа Наркомат пышса бнҀ организҀјабн, бытбб-кб сҀјб оз ҀмҀт самостојателнӱ тбдчавлун, бытбб-кб сҀјб оз јавлајтчы самостојателнӱ кредитно-финансовб организҀјабн. Фелб вылын тајб, ферт, ылбҀ абу таҀг. Мбдар боксан, финанҀјас куҀа Народнӱ КомҀссарҀјатлдн аслас уж масштабыс јона ыжыда быдмыс да пырна воыс воб быдмб. Та јылыс красноречҀвбја вҀсталбны мҀјан государствбјуджет јылыс даннбјас.

Бостны-кб мҀјанлыс бјуджетнымыс збннас, мбднбкб сојузнӱбс республиканскбјҀјаскбд да местнӱ бјуджетҀјаскбд, то бостам тащбм серпас. 1928-29-бд воҀҀҀасын мҀјан тајб бјуджетмыс вблҀ 7,5 мҀлҀлард шајт, а колбм 1937-бд воын сҀјб воҀс-нҀн, предварҀтҀельнӱ подсчотҀјас сертҀ, 101 мҀлҀлард шајтбҀ, мбднбг-кб тајб 9 во чбжбн быдмыс 13 пбв (аплодҀсментҀас).

МҀјан-кб Ҁс вбв государственнӱ, республиканскбј да местнӱ бјуджетлбн тащбм бдҀб быдммыс, Ҁз-кб вбв государственнӱ банкса кредитнӱ оборотҀјаслбн тащбм бдҀб быдммыс, кодҀјас јылыс мҀ днҀ сорнҀтам, мҀјан Ҁз вермы ескб тащбм гырыс бдҀјасбн быдмынн овмбс, мҀјан культурнӱ строҀителство, Ҁз вермы ескб тащбм бдҀб јонмынн страналбн оборона, кыҀ тајбс мҀ ҀмҀтам тајб ббрҀја воҀас чбжбн.

Государственнӱ банкбн оборотҀҀасыс, бостны-кб сбмын госбанклыс народнӱ овмбскбд расчотҀјасб, банклбн пышкбсса расчотҀјас тбг, ббрҀја 8 во чбжбн содҀсны 13 пбв. 1928-29-бд воҀҀҀасын госбанклбн народнӱ овмбскбд тајб расчотҀјасыс составлајтҀсны 176.662.210 сурс шајт, а 1936-бд воын на јб составлајтҀсны кытрҀлҀон со давҀт мҀлҀларб сҀзҀмсо бкмысдас куҀјҀм мҀлҀлон кбкҀамыссо кбкҀамысдас квајт сурс шајт.

Быдмыс государственнӱ банк ужлбн масштабыс. Государственнӱ банк традицҀја сертҀ, по старҀнкылыдысб мҀјан финанҀјас куҀа Наркомат пышса бнҀ организҀјабн, бытбб-кб сҀјб оз ҀмҀт самостојателнӱ тбдчавлун, бытбб-кб сҀјб оз јавлајтчы самостојателнӱ кредитно-финансовб организҀјабн. Фелб вылын тајб, ферт, ылбҀ абу таҀг.

Мбдар боксан, финанҀјас куҀа Народнӱ КомҀссарҀјатлдн аслас уж масштабыс јона ыжыда быдмыс да пырна воыс воб быдмб. Та јылыс красноречҀвбја вҀсталбны мҀјан государствбјуджет јылыс даннбјас.

Бостны-кб мҀјанлыс бјуджетнымыс збннас, мбднбкб сојузнӱбс республиканскбјҀјаскбд да местнӱ бјуджетҀјаскбд, то бостам тащбм серпас. 1928-29-бд воҀҀҀасын мҀјан тајб бјуджетмыс вблҀ 7,5 мҀлҀлард шајт, а колбм 1937-бд воын сҀјб воҀс-нҀн, предварҀтҀельнӱ подсчотҀјас сертҀ, 101 мҀлҀлард шајтбҀ, мбднбг-кб тајб 9 во чбжбн быдмыс 13 пбв (аплодҀсментҀас).

МҀјан-кб Ҁс вбв государственнӱ, республиканскбј да местнӱ бјуджетлбн тащбм бдҀб быдммыс, Ҁз-кб вбв государственнӱ банкса кредитнӱ оборотҀјаслбн тащбм бдҀб быдммыс, кодҀјас јылыс мҀ днҀ сорнҀтам, мҀјан Ҁз вермы ескб тащбм гырыс бдҀјасбн быдмынн овмбс, мҀјан культурнӱ строҀителство, Ҁз вермы ескб тащбм бдҀб јонмынн страналбн оборона, кыҀ тајбс мҀ ҀмҀтам тајб ббрҀја воҀас чбжбн.

СССР-са Верховној Сөветлөн первој Сессіја

СОЮЗСА СӨВЕТЫН МАНДНӨЙ КОМИССІЯС ПРЕДСЕДТЕЛ, ДЕПУТАТ А. С. ЩЕРБКОВЛӨН ДОКЛАД

Январ 14-дд лунд Союзса Сөветлөн Сессіја заседание вылын мандатној комиссия уж жылы докладон выступиті Союзса Сөветын мандатној комиссияса председател, депутат А. С. Щербаков.

Щербаков јорт характерізірујт Союзса Сөветын депутатјаслыг составсө. Союзса Сөветын депутатјас пын Ставсоюзса Коммунистическөј партијаса шленјас 461, лібб 81 процент да беспартијнојјас 108, лібб 19 процент. Отік вывод, коді петө тајд даннојјассыс,—висталд Щербаков јорт,—лоб сіјд, мыј мијан коммунистическөј партија пблзүјтчө советскөј народлөн ыжыд авторитетдн да доверіебн. Мөд вывод лоб сыын, мыј партија тајд војасын кујис воспитатны честнөј, Ленин—Сталин делы преданној уна лыда непартијној большевикјасдс, кодјас народ воын пблзүјтчөны авторитетдн.

Союзса Сөветын депутатјас лыдын рабочјјас 247 морт, лібб 45,3 процент; крестана 130, лібб 23,7 процент; служащөјјас да советскөј интеллигенция 169, лібб 31 процент. Рабочјјас пыс 201 ужалд партијној, советскөј, хожајственнөј, военнөј да общественнөј ужјас вылын.

Рабочјјас пөвсын, кодјасдс выдвннөтма вескөдлана партијној, государственнөј да мукөд ужјас вылд, ыжыджык јукбисд составлајтдны најд, кодјас прөдфитисны гражданскөј војналыс да социалистическөј строителстволыс горніло. Такөд өтщдщ вескөдлана ужјас вылд кыпөдчисны уна лыда кадрјас, кодјас ык-на неважөдн ужалысны станокјас дорын. Тајд группаса представителдн лөд государственнөј власт высшөј органлөн мірын медса том шлен, а сіз-жө мірын ыжыд прөдпријатіјеса—Родніковскөј текстильнөј комбинатса директордс медса том вежыс—19 ардса ткачиха Клавдіја Фјодоровна Сахарова (аплодисментјас).

Крестана пыс—79 ужалд партијној, советскөј, военнөј, хожајственнөј да мукөд ужјас вылын.

Крестана - колхозникјас, Союзса Сөветын депутатјас, кодјас ужалдны візму овмөсын, ставныс—стахановецјас да социалистическөј

мујаслөн знатној јөз. Крестана—Союзса Сөветын депутатјас пөвсын 25 колхозса председател.

Союзса Сөветын депутатјас общшөј лыдын—служащөјјас да советскөј интеллигенция 169. На пыс партијној уж вылын находітчө 32 морт, советскөј уж вылын—78, военнөј—24 да с. в.

Советскөј интеллигенция лыдын—академикјас 9, профессорјас—6, научнөј работникјас, писательјас, артистјас.

Советскөј Социалистическөј Республикајас Союзса Верховној Сөвет,—висталд Щербаков јорт,—асабостіс став медса воынмунысөд да активнөјсө, мыј ем советскөј народын. Тырмыдн виставны, мыј Союзса Сөветын депутатјас пөвсын 242 депутат лібб 42,5 процентыс јавлајтчөны орденосецјасдн (аплодисментјас).

18 депутат јавлајтчөны Советскөј Союзса геројјасдн (дырнужалана аплодисментјас).

Союзса Сөветын депутатјасдн јавлајтчөны: рускөјјас, украинецјас, еврейјас, белоруссјас, грузинјас, узбекјас, татарјас, казахјас, армяна, азербайжанецјас, латышјас, чувашјас, полякјас, немецјас, мордовинјас, грекјас, таджикјас, киргизјас, туркменјас, удмуртјас, башкирјас, болгарјас, кара-калпакјас, кабардинецјас, якутјас, чеченецјас, маріецјас, ненецјас, естонецјас.

Таын омытетворајтчө Советскөј Союзса народјаслөн сталінскөј содружествө (бурној аплодисментјас).

Союзса Сөветын депутатјас пөвсын нывбабајас—77. Некущөд буржуазној парламентын ез вөвлы некор да і абу та мында нывбаба (бурној аплодисментјас).

Союзса Сөветын депутатјас пөвсын высшөј да помавтөм высшөј образованіе імеітсјас—110 морт; средней да помавтөм средней образованіе імеітсјас—168. Ташөд ногөн, Союзса Сөветын депутатјас пыс пөшти жыныс імеітөны высшөј да средней образованіе.

— Сы мыгыс, медым помавны Союзса Сөветын депутатјас составлыс ха-

актерістическө, ме должеи нөшта пасыны кык факт,—висталд Щербаков јорт.

Отік факт. Фекабр 12-дд лунд советскөј народ Союзса Сөветө бөріс НКВДса работникјаслыг группа (шумној аплодисментјас). Тајдн советскөј народ нөшта і нөшта өтчыд ошкіс мијан карательнөј органјаслыс дејательностсө народлыс врагјасдс, подлөј предателјасдс—јапоно-германскөј фашизмлыг троцкистско-бухаринскөј најмитјасдс пазөбөд да бырөдөд куза (став заллөн шумној аплодисментјас, местајас вывсан горөдөдјас: „Мед олас Жежов јорт!“).

Мөд факт. Фекабр 12-дд лунд советскөј народ тырвыјд ошкіс партијалыс да правителстволыс політикасө, кодөс вескөдөма вынөра, народдн рафејтана Краснөј арміја лөбөдөд вылд (бурној аплодисментјас).

Союзса Сөветө Краснөј арміјаса представителјаслыс ыжыд группа—рабөвөј красноармејецјасдс, командирјасдс, поліработникјасдс, Краснөј арміјаса руковөдителјасдс бөрімөдн, советскөј народ став мір паөта висталіс:

„Краснөј арміјас рафејтам помтөг, Краснөј арміјас јонмөдім да кутам јонмөдны, өд Краснөј арміја відө мијанлыс мірнөј уж, сулалө мијан границајас стража вылын“ (шумној дырнужалана аплодисментјас).

Тајд лыдпасјасыс висталдны коммунистјас да беспартијнојјас блоклөн, блоклөн,—коді дорсіс советскөј власт војас чөждн, рабочөјјас да крестана став пөлдс врагјаскөд чорыд тыш нубдан војас чөждн,—тыр победа жылыс.

Мијан партија шөдөдіс сіјөс, мыј советскөј обществөс сплотітис југөдны поэтөм вынө. Ужалыс јөз, коддн вескөдлө Ленинлөн—Сталинлөн партија, непобефимөј. Абу прөграда, абу сөшөд вын мірын, коді верміс ескө кутны советскөј народлыс коммунизмө побөднөја мундмсө (бурној аплодисментјас, местајас сан горөдөдјас: „Мед олас Сталин јорт! Ура!“ Бурној аплодисментјас, горөдөдјас: „Ура!“ Аплодисментјас вужөны оваціјаө).

Нурпеісов јорт висталд сы жылыс, мыј коммунистјас да беспартијнојјас блоклөн кандидатјас вөсна өтсөдгласөн гөлөсујтөм подтөверждајтө уна националноста Советскөј Союзса ужалыс јөзлыс Ленин—Сталин партијалөн великөј знамја улө өтувтчөм. Советскөј Союзса народјас гөлөсујтисны большевикјас партија вөсна, ужалыс јөзлөн великөј вожд.—Сталин вөсна. Залын ставыс сувтөны. Быдөн віздөдны ложаө, көні находітчө Сталин јорт. Бурној оваціјајас улын паскалөны узбекскөј, армянскөј, башкирскөј да СССР-са народјас мукөд кывјас вылын горөдөдјас: „Мед олас Сталин јорт! Сталинлы ура!“

Нурпеісов јорт Сессіјалы виставлө Националностјас Сөветын депутатјас состав жылыс јаркөј лыдпасјас да фактјас.

54 националност,—висталд Нурпеісов јорт,—представітөма Националностјас Сөветын.

Виставны поэтөм воодушевленіебн Сессіја встөрејтө ленинско-сталінскөј националнөј політика торжестволыс тајд ловја выраженіесө. Став депутатјас сувтөны јөдінөј порывын да бурноја аплодірујтөны народјаслөн великөј вожд Сталин јортлы.

Нывбабаөс раскрепөститөм да общественно-політическөј олдөм сіјөс кыскөм вөсна тышын успехјас јаругыда подтөверждајтчөны Националностјас Сөветын 110 нывбаба участіебн, коді Националностјас Сөвет составлыс со-

ставлајтө 19 процент.

Националнөј республикајасын да автономнөј областјасын быдміс аслас интеллигенция. Медбур рабочөјјаскөд да колхозникјаскөд өтлаын Националностјас Сөветө бөріма 156 депутатөс служащөјјас да советскөј интеллигенция пөвсыс.

Кор докладчик висталд сы жылыс, мыј социализмлыс победа шөдөдөма пөшшадатөм тыш резултатын, кодөс (тышсө) партија, Сталин јорт вескөдлөм улын нүөдіс да нүөдө јапоно-германскөј фашизмлөн став троцкистско-зыновьевскөј, бухаринскөј, рыковскөј да националистическөј элементјаскөд,—депутатјас, бојөвөј сталінскөј нарком Н. І. Жежов јорт чест куза, славној наркомвнуфелецјас чест куза, кодјас народлөн став врагјасыс весалөдны советскөј мүөс—вөчөны дырнужалана оваціја.

Заклученіебн докладчик Сессіјалыс вынөдөм вылд пыртө мандатној комиссиялыс став депутатјаслөн полномөчіејас жылыс вывөдјас.

депутат В. Ја. Гимөкин Москваса, Ленинградса, Белоруссіјаса, Казахстанса депутатјас группа нымсан пыртө прөдложеніе вынөдөны мандатној комиссиялыс доклад да Централнөј избірательнөј комиссиялыс ужсө прізнајтны помасөдн.

Националностјаслөн Сөвет өтсөдгласөн вынөдөд тајд прөдложеніесө. (ТАСС)

Төрентөјева Маріја

(“Красныј пүт” колхозыс жівотновод)

Скөтвіқан уж зөв почөтнөј уж. Сы вылд колд пуктыны ыжыд вниманіе народлөн презреннөј враг Трөнев дыр кадчөж скөтвізөмын нүөдіс вредітелскөј уж. 1937 во вылд міјн колхоз скөтвіқан план ез тырт. Мөсјаслы рөділнөј помөщөніе ез лөсөдны, мөсјас олдны уна местајсын.

Скөтвіқан уж вылын медбур скөтніцајас Менікова да Семјашкіна пет-

көдлөдны бурсыбур прімерјас. Сөлдөмсаныс төждысөны скөтвізөдм бурмөдөм вөсна.

Рекордісткајас во гөгөрнас лыстөны 1900 літра гөгөр. Вердам најөс сөмын грубөј көрымдн. Бөлі-кө, фөрт, жмык да мукөд вына көрымјас, то лыстисны ескө јона унжык.

Слот вылын уж опытјасөм вежласөм бөрын скөтвізөдм ужө кутчисам нөшта-на буржыка.

Прөстүпнөј бесхөзајственност

Ошкурја затонса стахановецјас, асланыс бур уждн, нормајассө тыртөны 23 пөв ветыртөмдн і вождө кыпөдөны прөизводителност, по затонса вескөдлысјас омөла төждысөны стахановецјаслыс культурнө-бытовөј условіејассө бурмөдөм вөсна.

Водторгпөтса вескөдлыс бесхөзајственност вөсна Ошкурја затонса мөгачыныс да столовојыс некор он вермы аздыны колана төвар да прөдүтјас.

Стахановецјасы выхөднөј лунјасө культурнөј шо-

ччөм пыдді лөд ветлыны Усаө 12 кіметр сөјөз јай да картофөль корөдм мөгыс, медым заптысны прөдуктөдн мөд шөјтчан лунөч.

Каднын водторгпөтлы ташөм бесхөзајственностсө бырөдны.

В. БЕСПОЈАСОВ.

Отвөтств. редактор пыдді—А. Міхәјлов.

Националностјас Сөветлөн

јанвар 14-дд лунса заседаниеыс днөвник

Засөданије заводітчытөд јона-на вох Националностјас Сөветлөн залыс тырд депутатјасдн.

Восторженнөј, дырнужалана оваціјаөн прісутствүтөсјас встөрејтөвы праві-

телственнөј ложаын Сталин, Молотов, Ворошіл в, Каганс вич, Калинин, Андрөев, Мікојын, Жданов, Жежов, Чубар, Косіор, Петровскіј, Хјушөвө, Булгаын јортјаслыс петкөдчөм.

Националностјас Сөветын председател депутат Н. М. Шөверник заседание јөздөд востөмдн да доклад вылд кыв сетө мандатној комиссияса председател депутат С. Нурпеісовлы.